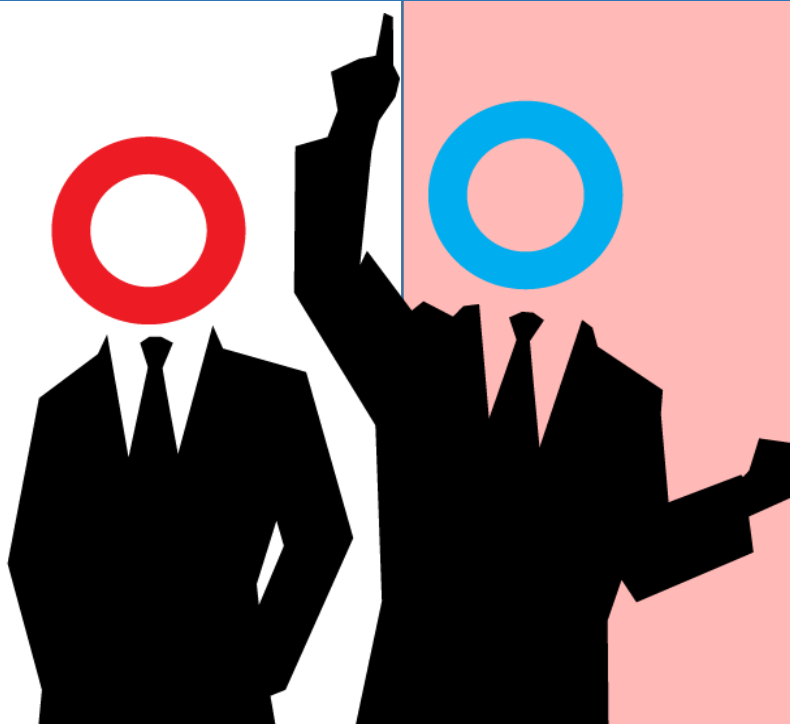

Атестація депутатів місцевих рад

2-й рік повноважень
Одеська обласна рада

атестація
ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

Зміст

Вступ та методологія	3
Висновки	9
Відкритість та прозорість	12
Доброчесність	18
Підзвітність	26

Вступ та методологія

Про "Атестацію депутатів місцевих рад"

Результати чисельних громадських моніторингів свідчать про багатоскладовість проблеми невисокого рівня відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності виборцям депутатів місцевих рад, найбільш небезпечним наслідком якої є низький рівень довіри громадян до представницьких інститутів, в тому числі, до місцевих рад¹.

Однією з основних складових проблеми є базова непоінформованість виборців, як через неефективне використання доступних для місцевих депутатів каналів комунікації, так і через незабезпечення доступу до такої інформації для виборців з боку депутатів. Незабезпеченість в необхідному обсязі інформацією про діяльність місцевих депутатів призводить до зниження рівня прозорості реалізації ними своїх функцій, доброчесного використання владних повноважень так серйозного зниження рівня підзвітності виборцям. Окрім того, попередній досвід реалізації кампаній громадських моніторингів реалізації повноважень місцевими депутатами, який має Одеська обласна організація ВГО "Комітет виборців України" свідчить ще й про невиконання обов'язків, покладених на депутатів місцевих рад профільним законодавством.

Практичними складовими проблеми є недоступність для громадян офіційної інформації про депутатів, неналежна практика проведення прийомів громадян, відсутність практики інформування про свою діяльність з боку депутатів, або ж формальне інформування без двосторонньої комунікації, невідповідність діяльності депутатів антикорупційним стандартам (розкриття для широкого загалу інформації про статки, оприлюднення інформації про приватні інтереси та врегулювання конфлікту інтересів за його з'ясування), відсутність підзвітності або лише формальна підготовка звітності, про яку переважна більшість громадян залишається необізнаним.

З боку самих депутатів загальний низький рівень відповідальності перед громадянами, часто виправдовується громадським характером представницьких функцій: відсутністю платні за виконання законних обов'язків (відвідування пленарних засідань сесій, засідань постійних комісій, участі в підготовці та розгляді проектів рішень місцевих рад, поданні депутатських запитів на вирішення ідентифікованих проблем громадян, тощо). Усвідомлюючи комплексність описаної проблеми, Одеська обласна організація ВГО "Комітет виборців України" в 2015 році ініціювала громадську кампанію по персональній оцінці результатів діяльності депутатів Одеської міської ради VI скликання ("Атестацію депутатів" Одеської міської ради).

З 2016 року організація, за підтримки Міжнародного Фонду "Відродження" розпочала пілотування ініціативи в 8 місцевих радах Одеської області, розширивши географічне охоплення, до вже новообраних депутатів Одеської обласної, Одеської, Ізмаїльської, Білгород-Дністровського, Котовського, Ренійського, Татарбунарського, Роздільнянського міських рад Одеської області.

В 2017 році аналогічне персональне оцінювання – Атестація депутатів місцевих рад здійснюється по відношенню до депутатів ще 7 міських рад обласних центрів:

¹ Third Annual Ukrainian Municipal Survey. 20 January – 12 February, 2017 Conducted by Rating Group Ukraine on behalf of the Center for Insights in Survey Research // <http://www.iri.org/resource/ukraine-poll-local-outlook-improves-national-pessimism-remains-high>

Рівненської, Львівської, Сумської, Черкаської, Дніпровської, Краматорської та Херсонської міських рад. Оцінювання діяльності депутатів в зазначених міських радах здійснюють партнерські організації, які на постійній основі займаються просування відкритості, прозорості, підзвітності та доброчесності органів місцевого самоврядування в відповідних містах: Рівненське та Львівське представництва Громадянської мережі ОПОРА, ГО Ліга захисту, Черкаська обласна організація ВГО "Комітет виборців України", Дніпропетровська обласна громадська організація "Дніпропетровський координаційно-експертний центр з питань регуляторної політики", ГО "Точка доступу" та Херсонська обласна громадська організація "Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень".

Зазначена ініціатива реалізується з метою підвищення рівня відповідності діяльності місцевих депутатів законам України, а також практикам належного управління за допомогою персоніфікованої оцінки кожного окремого депутата, а також збільшення обізнаності населення про діяльність місцевих депутатів.

Складовими ініціативи є:

1. здійснення персонального оцінювання місцевих депутатів по набору доступних до об'єктивного вимірювання критеріїв, які характеризують комплекс реалізації статусу депутата місцевої ради.
2. Додаткове виваження оцінки, яка здійснюється по об'єктивним параметрам, результатами опитування місцевих експертів щодо їх оцінки реалізації повноважень місцевими депутатами.
3. Вироблення персональних рекомендацій кожному місцевому депутату, який пройшов оцінювання, щодо підвищення якості реалізації повноважень та, відповідно, підвищенню персональної доступності для взаємодії з виборцями.
4. Персональне просування напрацьованих рекомендацій для місцевих депутатів.
5. Постійне інформування громадян про індивідуальні доробки місцевих депутатів в представництві виборців.

У своєму оцінюванні організація керувалася, в першу чергу, законами "Про місцеве самоврядування", "Про статус депутатів місцевих рад", "Про запобігання корупції", "Про доступ до публічної інформації".

Оцінювання проводиться по заздалегідь встановленому переліку критеріїв, по кожному з яких оцінка реалізації повноважень депутатам може скласти від "0", в разі повної невідповідності критеріїв, до "5", в разі повної відповідності критерію. Загальна оцінка представляє собою середнє значення всіх оцінок по кожному з критеріїв.

Таким чином, в разі повної відповідності всім критеріям, діяльність депутата могла бути оцінена в 5 б.

Критерії, по яким здійснюється оцінювання, базуються на вихідних умовах відповідності діяльності місцевих депутатів принципам відкритості та прозорості, доброчесності та підзвітності.

Під **відкритістю для виборців** розуміється простота та доступність інформації про обраних представників – місцевих депутатів;

Під **прозорістю діяльності** – реалізація депутатських повноважень у відкритий спосіб, що дозволяє здійснювати громадський контроль;

Під **добросчесним представництвом** інтересів своїх виборців **розуміється** поведінка та дії, які відповідають набору моральних та етичних принципів та стандартів, які, серед іншого, створюють бар'єри для корупційних дій;

Під **підзвітністю громаді** **розуміється** відповідальність місцевих депутатів за здійснення своїх повноважень.

Критеріями виступали такі показники:

1) Розміщення інформації про депутата на офіційному сайті ради:

біографічна довідка, що включає інформацію про освіту, досвід роботи, сімейний стан;

фотокартка депутата;

інформація про партійну приналежність, а також партію, від якої обрано депутата;

2) Оприлюднення повної та актуальної інформації про місце і час проведення прийому, а також контактних відомостей, для здійснення зв'язку з депутатом;

3) Здійснення регулярного особистого прийому виборців не рідше, ніж 1 раз на місяць відповідно до встановленого графіку проведення прийому;

4) Регулярне інформування виборців про свою діяльність, включаючи використання каналів інформування, які дозволяють здійснення двосторонньої комунікації з громадянами (використання соціальних мереж);

5) Дисципліна відвідування пленарних засідань сесій ради;

6) Дисципліна відвідування засідань постійних депутатських комісій ради, до складу яких входять депутати;

7) Подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави та місцевого самоврядування;

8) Добровільне оприлюднення декларації в відкритих джерелах інформації (окрім оприлюднення такої інформації в відповідному Державному реєстрі);

9) Достовірність відомостей в декларації (відповідність інформації, наданої в декларації, інформації, яка міститься в відкритих державних реєстрах);

10) Активність виступів протягом пленарних засідань сесій;

11) Подання депутатських запитів з актуальних питань розвитку громади.

12) Дотримання принципу єдиного та неперехідного голосу депутата місцевої ради (персональне голосування);

13) Дотримання виваженої позиції при розгляді проектів рішень, які в процесі підготовки не пройшли належного вивчення інтересів широких кіл міської спільноти та не отримали позитивних відгуків з боку широкого кола експертної спільноти міста (голосування при розгляді "спірних" проектів рішень);

- 14) Належне врегулювання конфлікту інтересів в разі його виникнення під час прийняття рішень радою;
- 15) Наявність підтвердженої інформації про звіт депутата про результати діяльності за рік, про що свідчать відповідні публікації на офіційних сайтах, в соціальних мережах, ЗМІ;
- 16) Проведення публічної звітної кампанії: відкриті зустрічі з виборцями, без урахування зустрічей з трудовими колективами підприємств або установ, на яких працює або власником яких є депутат;
- 17) Публікація повного звіту про виконану роботу в ЗМІ, в соціальних мережах, на офіційних сайтах депутатів, партій місцевих рад;
- 18) Відповідність змісту звіту вимогам ЗУ "Про статус депутатів місцевих рад";
- 19) Інформування місцевої ради про результати свого звітування;
- 20) Інформування про використання коштів депутатського фонду, або його аналогу;

В той самий час, задля адекватного відображення локального контексту діяльності кожного депутатського корпусу, представники яких проходять персональне оцінювання, обмежений перелік показників, може бути виведений з оцінювання, в разі, якщо певний показник діяльності не є актуальним для певної міської ради. При цьому персональна оцінка кожного депутата так само уявляє собою середній показник оцінок по всім показникам, які були застосовані. До показників, які можуть виводитись за межі оцінювання, належать:

- 1) Дотримання принципу єдиного та неперехідного голосу депутата місцевої ради (персональне голосування) – в разі, якщо в раді відсутня електронна система для голосування/або відсутня проблема "неперсонального" голосування депутатів.
- 2) Дотримання вираженої позиції при розгляді проектів рішень, які в процесі підготовки не пройшли належного вивчення інтересів широких кіл міської спільноти та не отримали позитивних відгуків з боку широкого кола експертної спільноти міста (голосування при розгляді "спірних" проектів рішень) – в разі якщо таких проектів протягом року, щодо якого здійснюється оцінювання, не було.
- 3) Достовірність інформації, поданої в декларації – є обов'язковим критерієм для депутатів усіх міських рад міст – обласних центрів.
- 4) Дії в умовах конфлікту інтересів при розгляді проектів рішень – в разі, якщо ситуацій конфлікту інтересів в депутатів не було зафіксовано.
- 5) Інформування про використання коштів депутатського фонду (або його аналогу) – в разі, якщо депутатський фонд відсутній.

Окрім того, до секретарів міських рад, депутатів, які не входять до складу жодної постійної комісії, а також до голови та заступників голови обласної ради, не застосовується показник відвідування постійних комісій обласної ради.

Для збору інформації по позначеним критеріям використовувався аналіз інформації, розміщеної на офіційних сайтах рад партій, депутатів, та інформації, отриманої у

відповідь на запити на інформацію; відбувались спостереження та експерименти за виконанням депутатами своїх повноважень та взаємодії з громадянами.

Так, перевірка проведення прийому виборців здійснювалося шляхом відвідування без попереднього повідомлення приймалень депутатів у той час, який самими депутатами був визначений, як час проведення прийому виборців.

Вивчення діяльності депутатів щодо відвідування пленарних засідань сесій та засідань постійних депутатських комісій, персонального голосування протягом пленарних засідань сесій, врегулювання конфлікту інтересів, проведення звітних заходів відбувався шляхом очного спостереження за ходом відповідних заходів, а також вивчення протоколів та відео-записів пленарних засідань сесій та засідань постійних депутатських комісій.

Для збору інформації за іншими критеріями використовувалися офіційні сайти рад, партій і депутатів, інформаційні запити, моніторинг та аналіз публікацій в ЗМІ, соціальних мережах.

Експертне опитування.

В обласних центрах, де дистанція між депутатами міської ради і громадянами, набагато більше, ніж в невеликих містах проводилось опитування експертів, з метою порівняння оцінок експертного співтовариства з результатами комплексного персонального оцінювання за заздалегідь визначеними об'єктивними критеріями.

Для участі в експертному оцінюванні депутатів запрошуються головні редактори ЗМІ міста, а також журналісти, що спеціалізуються на висвітленні діяльності міської ради, представники наукової спільноти міста, сфера наукових інтересів яких дотична до питань здійснення місцевого самоврядування та здійснення міської політики, а також громадські активісти, діяльність яких пов'язана з взаємодією з депутатським корпусом ради.

Експертам пропонувалося дати індивідуальну оцінку депутатам міської ради. Кожному депутату Одеської міської ради експерт міг надати одну оцінку за шкалою від "1" до "5", де "1" - депутат однозначно не гідний представляти інтереси громадян в міській раді, "5" - депутат однозначно гідний представляти інтереси громадян в міській раді. Оцінкою "3" - експертам пропонувалося позначати тих депутатів, які їм нічим не запам'яталися протягом першого року роботи Одеської міської ради VII скликання.

Крім того, експертам пропонується вибрати критерії, якими вони в першу чергу керувалися при оцінюванні депутатів міської ради. Серед таких критеріїв є такі, за якими проводиться оцінювання депутатів за об'єктивно вимірюваними показниками, а також експертам надається можливість визначити власні критерії, які в запропонованому переліку відсутні.

По завершенню збору експертних оцінок, обчислюється "частота" вибору експертами кожного виду оцінок, що свідчить про найбільш поширену серед експертного середовища, оцінку кожного депутата ради. Опитування експертів відбувається індивідуально, що виключає можливість впливу оцінок експертів один на одного.

Про що цей звіт.

В цьому звіті представлені результати комплексної персональної оцінки депутатів за результатами другого року повноважень.

Строки та джерела

Польовий етап моніторингу здійснення прийому виборців тривав в період з 01 листопада 2016р. по 31 жовтня 2017 р.

Період для визначення оцінки по відвідуванню пленарних засідань сесій, засідань постійних комісій, виступів під час пленарних засідань, подання депутатських запитів, врегулювання конфлікту інтересів при прийнятті рішень, персонального голосування – листопад 2016-листопад 2017 рр.

Основою для визначення оцінок, пов'язаних з поданням, оприлюдненням та достовірністю декларацій, була кампанія подання декларацій за 2016 рік, яка тривала в 2017 році.

Основою для визначення оцінок, пов'язаних зі звітами депутатів, була кампанія звітування депутатів про свою діяльність за 2017 рік, яка розпочалась наприкінці 2017 року. Кінцевою точкою оцінювання депутатської звітності є 31 жовтня 2017 р. В разі, якщо звіт депутата за 2017 рік відбудеться пізніше зазначеної дати, він буде врахований в сукупній оцінці діяльності депутата протягом всього скликання, яка враховує звітні кампанії за всі роки.

Джерелами для висновків щодо надання інформації про депутатів на офіційних сайтах місцевих рад, інформування про час та місце здійснення прийому виборців, а також контакті відомості для здійснення зв'язку з депутатами слугували, відповідно, офіційні сайти місцевих рад, офіційні сайти та/або сторінки в соціальних мережах місцевих осередків політичних партій та самих депутатів. Щодо інформування про свою діяльність депутатами джерелами для висновків слугували сторінки депутатів в соціальних мережах та, в окремих випадках, місцеві газети². Перевірка здійснення прийому виборців депутатами місцевих рад здійснювалась шляхом моніторингових візитів за вказаними депутатами адресами та графіками проведення прийому виборців³. В разі, якщо протягом першого моніторингового візиту не вдавалось підтвердити проведення прийому виборців, здійснювалась, як мінімум, 1 додаткова перевірка. Лише після декількох невдалих спроб потрапити на прийом до місцевого депутата, робився висновок щодо невідповідності депутата зазначеному критерію: проведення особистого прийому виборців, як мінімум, раз на місяць.

² Місцеві ради Одеської області (окрім Одеської міської ради).

³ У випадку депутатів Одеської обласної ради, місця проведення прийому виборців яких розташовані далі, ніж на 40 км. від обласного центру, перевірка проведення прийому здійснювалась за скороченим форматом: шляхом дзвінків по зазначеним депутатами контактним номерам телефонів в дні та години, зазначені депутатами для здійснення прийому виборців.

Висновки

Протягом другого року повноважень депутатів Одеської обласної ради один депутат припинив свої повноваження. Так, замість представника Блоку Петра Порошенка "Солідарність" Олеся Вітряного депутатом став наступний у виборчому списку Олександр Остапенко. Однак Олександр Остапенко став депутатом лише на початку третього року повноважень, тому в дослідженні оцінювалися лише 83 депутати Одеської обласної ради VII скликання.

За результатами комплексної персональної оцінки депутатів Одеської обласної ради VII скликання відкритості, прозорості, добропорядності та підзвітності кількість депутатів, які отримали позитивні оцінки 5 та 4 бали значно більше, ніж минулого року.

Максимальну оцінку "5 балів" отримав лише один депутат Одеської обласної ради - **Роман Сеник** ("Опозиційний блок"). Позитивну оцінку "4 бали" мають ще 33 депутата⁴.

Майже половина депутатського корпусу, а саме 38 депутатів⁵ або 45% отримали посередню оцінку "3 бали".

Десять депутатів отримали низьку оцінку "2 бали": **Олег Казимиров, Олег Корженко, Алла Стоянова** (ВО "Батьківщина"), **Родіон Абашев, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Микола Сорочан** (БПП "Солідарність"), **Ігор Учитель** ("Відродження"), **Ігор Іоганов** ("Довіряй ділам"), **Павло Напрієнко** ("Опозиційний блок").

Негативну оцінку "1 бал" отримав **Микола Авілов** (БПП "Солідарність").

Цікаво, що минулого року низькі оцінки "2 бали" і "1 бал" отримав 51 депутат.

1. Абсолютна більшість депутатів Одеської обласної ради **оприлюднюють неповну інформацію** про себе. У розділі "Депутатський корпус" на веб-сайті Одеської обласної ради сторінка кожного депутата оформлюється за єдиним шаблоном, що не передбачає надання виборцеві детальної інформації про свого представника. Також варто зазначити, що депутати Одеської обласної ради оприлюднюють лише інформацію про наявність освіти (без зазначення навчального закладу і спеціальності).

Повністю оприлюднена інформація про депутата **Ірину Коваліш** ("Опозиційний блок") - фотокартка, дата народження, інформація про освіту, досвід роботи, місце роботи, сімейний стан, партійну приналежність, інформація про помічників-консультантів, особистий сайт та e-mail.

Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність") і **Олег Радковський** (ВО "Батьківщина") також оприлюднили повну інформацію про себе. Однак, інформація про біографічні відомості цих депутатів оприлюднена у розділі "Керівництво", а не на персональній сторінці депутата.

Найменше інформації оприлюднено про 3 депутатів. На персональній сторінці **Сергія Біба** оприлюднено фотокартку, інформацію про місце роботи, партійну приналежність та помічників-консультантів, **Марії Гайдар** - фотокартку, інформацію про освіту, партійну приналежність та помічників-консультантів.

Менша за всіх оприлюднена інформація про **Івана Бойченка** - фотокартка, інформація про партійну приналежність та помічників-консультантів.

⁴ Олександр Барський, Михайло Лазаренко, Олег Радковський, Руслан Табунчик ("ВО "Батьківщина"), Анатолій Артеменко, Андрій Івашов, Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність"), Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров, Вадим Теплицький, Анатолій Хмелевський ("Довіряй ділам"), Трифон Антов, Ігнат Братінов, Юрій Дімчогло, Олександр Кащі, Іван Кюссе, Панас Самунжи ("Наш край"), Олександр Адзеленко, Віктор Андрєєнков, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Микола Біб, Сергій Біб, Ігор Кліменко, Ірина Коваліш, Віталій Саутьонков, Владислав Фінік, Князь Хачатрян, Сергій Червяков, Володимир Чумаченко, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Олексій Кобильніков (позафракційний).

⁵ Олег Батлюк, Валентин Душейко, Сергій Петровський, Леонід Шимон ("ВО "Батьківщина"), Олег Бабенко, Дмитро Барінов, Григорій Бойко, Олександр Бондаренко, Валентин Волканов, Микола Дерев'яно, Марина Зінченко, Микита Кузькевич, Олег Кутателадзе, Юрій Маслов, Сергій Парашенко, Віталій Свічинський, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Лілія Алексєйчук, Іван Бойченко, Євгеній Копотієнко, Ігор Недозимованний, Віталій Разумов, Олександр Усінов ("Відродження"), Сергій Булігін-Шрамко, Максим Повзун, Анатолій Садовник, Володимир Сушков, Віталій Харченко, Дмитро Чапір, Ольга Юрко ("Довіряй ділам"), Олег Сулаков, Георгій Чиклікчи ("Наш край"), Віктор Бубнов, Володимир Кривошея, Сергій Лупашко, Володимир Осіпов, Іван Стреля, Анатолій Чередниченко ("Опозиційний блок").

2. Більшість депутатів (68) Одеської обласної ради **оприлюднили інформацію про здійснення прийому виборців** на сайті обласної ради.

Взагалі не оприлюднена на офіційному сайті ради інформація про прийом виборців щодо 16-ти депутатів, ще 13 депутатів оприлюднили неповну інформацію про прийом виборців.

У 33 депутатів обласної ради оприлюднена інформація про прийом виборців є актуальною.

Відносно більшості 54 депутатів вдалося підтвердити проведення прийому виборців, серед яких рідше одного разу на місяць особистий прийом виборців здійснюють лише **Марія Гайдар** (Блок Петра Порошенка "Солідарність") та **Олександр Ахмеров** ("Довіряй Ділам").

Не оприлюднені або неактуальні контактні номери телефонів приймалень у 14 депутатів, тому не вдалося перевірити проведення прийому виборців. Не вдалося підтвердити здійснення прийому виборців з інших причин ще 15 депутатів.

3. **Інформують про свою діяльність** через соціальну мережу Facebook 38 депутатів.

Лише 12 депутатів активно використовують соціальну мережу, тобто не лише оприлюднюють інформацію про свою діяльність, але й відповідають на коментарі дописувачів: **Ірина Коваліш, Роман Сеник, Владислав Фінік** ("Опозиційний блок"), **Андрій Івашов, Микита Кузькевич** ("Блок Петра Порошенка "Солідарність"), **Євгенія Абрамова, Дмитро Чапір** ("Довіряй Ділам"), **Олександр Барський, Руслан Табунчик** ("Батьківщина"), **Олексій Кобильников** ("Відродження"), **Трифон Анто, Іван Кюссе** ("Наш край").

Ще 26 депутатів також активно інформують про свою діяльність у соціальній мережі, проте не реагують на дописи користувачів.

Не зареєстровані у соціальній мережі Facebook 20 депутатів. Однак, деякі з них інформують про свою діяльність через місцеві газети, партійні сайти та партійні сторінки у Facebook або у он-лайн ЗМІ

4. **Депутати Одеської обласної ради демонструють високий відсоток відвідувань засідань сесій.** Так, 100% засідань відвідали 43 депутата, ще 36 депутатів відвідали від 67 до 83% засідань.

Два депутати відвідали лише 50% засідань сесій: **Віктор Бубнов** ("Опозиційний блок") і **Євгеній Копотієнко** ("Відродження").

Менше половини від всіх засідань відвідали також два депутати: **Віктор Андрєєнков** – 33%, **Павло Напрієнко** – 16,6% (обидва - від фракції "Опозиційний блок").

Минулого року в обласній раді жодний депутат не пропустив більше 50% засідань сесій.

5. **Депутати Одеської обласної ради в своїй більшості приймають активну участь у засіданні постійних комісій.** Всі засідання постійних комісій відвідало 23 депутата, а більше 90% засідань ще 4 депутати.

Менше 50% засідань комісій відвідало 18 депутатів, що на 8 більше, ніж на першому році повноважень обласної ради.

Найменший відсоток (20-40%) відвідувань всіх засідань постійних комісій у 8 депутатів: **Марія Гайдар** (БПП "Солідарність"), **Віктор Бакланов, Дмитро Барвіненко, Павло Напрієнко, Володимир Осіпов, Анатолій Чередниченко** ("Опозиційний блок"), **Олег Сулаков** ("Наш край"), **Леонід Шимон** ("ВО "Батьківщина").

Іван Бойченко ("Відродження") прийняв участь лише у 10% всіх засідань постійних комісій.

6. **Депутати Одеської обласної ради досить активно реалізують своє право на виступ під час засідань сесій.** Загалом, 49 депутатів скористалися своїм правом на виступ.

Найбільший показник у 100% виступів під час відвіданих депутатами засідань мають **Олександр Адзеленко, Віктор Андрєєнков, Ірина Коваліш, Павло Напрієнко, Роман Сеник, Владислав Фінік, Вадим Шкарівський** ("Опозиційний блок"). Варто зазначити, що при цьому Павло Напрієнко був присутнім на одному засіданні сесії, а Віктор Андрєєнков відвідав 2 засідання.

Більше 80% виступів мають 5 депутатів: **Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров** ("Довіряй ділам"), **Віктор Бакланов, Віктор Баранський** ("Опозиційний блок"), **Олег Кутателадзе** (БПП "Солідарність").

Менше 50% виступів мали 26 депутатів.

7. Протягом другого року повноважень Одеської обласної ради було подано **41 депутатський запит 13 депутатами: Олександр Адзеленко, Віктор Андрєєнков, Віктор Баранський, Віталій Сауцьонков, Роман Сенік, Вадим Шкарівський** ("Опозиційний блок"), **Олександр Ахмеров** ("Довіряй ділам"), **Микола Дерев'янка, Юрій Маслоу** (БПП "Солідарність"), **Олександр Каці** ("Наш край"), **Олексій Кобильніков** (позафракційний), **Олег Радковський, Руслан Табунщик** ("ВО "Батьківщина").

Лише 1 із 41 запиту був поданий двома депутатами у співавторстві, всі інші депутатські запити були індивідуальними.

Минулого року 18 депутатами обласної ради було подано 26 депутатських запитів.

8. У Одеській обласній раді триває **практика неперсонального голосування** депутатами під час засідань сесій. За другий рік повноважень ради таких випадків зафіксовано відносно 17 депутатів: **Анатолій Артеменко, Аркадій Губерник** (БПП "Солідарність"), **Валентин Душейко, Олег Казимиров, Олег Корженко, Сергій Петровський** ("ВО "Батьківщина"), **Віктор Бакланов, Володимир Осіпов, Віталій Сауцьонков, Іван Стреля, Князь Хачатрян, Владислав Фінік, Анатолій Чередниченко, Вадим Шкарівський** ("Опозиційний блок"), **Ігор Іоганов** ("Довіряй ділам"), **Іван Кюссе** ("Наш край"), **Олексій Кобильніков** (позафракційний).

Минулого року випадки неперсонального голосування було зафіксовано відносно 7 депутатів.

9. Щорічні декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2016 рік було подано 81 депутатом Одеської обласної ради.

Не вдалося знайти декларації за 2016 рік двох депутатів обласної ради: **Марії Гайдар та Миколи Дерев'янка** (БПП "Солідарність"). Варто зазначити, що Марія Гайдар у 2016 році подала лише декларацію після звільнення.

За цим критерієм відбулося значне збільшення позитивних прикладів подання декларацій у порівнянні із 2016 роком. Так, декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 рік було оприлюднили свої декларації в обов'язковому порядку, в силу займаних посад, лише 6 депутатів.

На офіційному сайті Одеської обласної ради не оприлюднено жодної декларації депутатів про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2016 рік.

Депутатами обласної ради також не практикується оприлюднення своїх декларацій за 2016 рік на інших онлайн ресурсах, таких як офіційні сайти органів влади за місцем роботи, партійні ресурси, персональні сайти, сторінки у соціальних мережах тощо.

10. За другий рік роботи Одеської обласної ради не було зафіксовано випадки участі депутата в прийнятті рішення в умовах конфлікту інтересів.

Анатолій Урбанський (двічі), Олег Радковський та Юрій Дімчогло заявляли про виникнення конфлікту інтересів та не брали участі у голосуванні.

11. Прозвітували про свою діяльність за 2017 рік 76 депутатів обласної ради. Минулого року звіти про свою діяльність підготувало лише 12 депутатів.

Інформація про діяльність у 2017 році відсутня відносно 7 депутатів: **Микола Авілов** (БПП "Солідарність"), **Ігор Іоганов** ("Довіряй ділам"), **Олег Казимиров, Олег Корженко, Алла Стоянова** ("ВО "Батьківщина"), **Павло Напрієнко** ("Опозиційний блок"), **Ігор Учитель** ("Відродження").

Публічно прозвітували про свою діяльність на зустрічі із виборцями 40 депутатів.

Всі підготовлені звіти від 76 депутатів оприлюднено на офіційному сайті обласної ради.

Додатково окремими депутатами оприлюднено звіти на інших ресурсах: у місцевих газетах, особистому профілі або на партійній сторінці у соціальній мережі Facebook, на персональному або партійному сайті, у он-лайн ЗМІ та на офіційному сайті місцевої ради Одеської області.

Відповідають вимогам закону щодо їх змісту звіти 65 депутатів Одеської обласної ради. Однак, в більшості цих звітах зазначається стисла інформація щодо діяльності у раді та в її органах (найчастіше зазначається тільки кількість засідань сесій та комісій, відвіданих депутатом) або про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів (депутатами не зазначаються назви проектів рішень, тільки сфери діяльності).

Відкритість та прозорість

Оприлюднення інформації про депутата на сайті обласної ради

Станом на завершення другого року повноважень депутатів Одеської обласної ради, лише троє депутатів надали для оприлюднення на офіційному сайті ради відомості про себе - біографічні дані (біографія, що складається з відомостей про освіту, досвід роботи, місце роботи, сімейний стан, партійну приналежність) та фотокартку - у повному обсязі.

На офіційному сайті Одеської обласної ради повністю оприлюднена інформація про депутата Ірину Коваліш ("Опозиційний блок") - фотокартка, дата народження, інформація про освіту, досвід роботи, місце роботи, сімейний стан, партійну приналежність, інформація про помічників-консультантів, особистий сайт та e-mail.

Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність") і Олег Радковський ("Батьківщина") також оприлюднили повну інформацію про себе. В той же час, інформація про біографічні відомості про цих депутатів оприлюднена у розділі "Керівництво", а інша інформація - на персональній сторінці депутата (фотокартка, інформація про освіту, місце роботи, партійну приналежність та інформація про помічників-консультантів)

Варто зазначити, що у розділі "Депутатський корпус" на веб-сайті Одеської обласної ради сторінка кожного депутата оформлюється за єдиним шаблоном: фото, дата народження, освіта, партійність, місце роботи, телефон, email та помічники-консультанти. Як видно, такий шаблон не передбачає надання виборцеві детальної інформації про свого представника.

Абсолютна ж більшість депутатів Одеської обласної ради, в тому числі Анатолій Урбанський та Олег Радковський, оприлюднили інформацію згідно шаблону, а отже неповну інформацію про себе на сайті ради. З іншої сторони, як показує приклад Ірини Коваліш, у депутатів є змога розмістити на сторінці більш детальну інформацію про себе.

У більшості депутатів обласної ради на персональній сторінці офіційного сайту оприлюднена неповна інформація.

- Найбільш змістовна інформація оприлюднена на персональних сторінках 66 депутатів⁶, а саме: фотокартка, інформація про освіту, місце роботи, партійну приналежність, також інформація про помічників-консультантів.

Крім цієї інформації, на офіційному сайті ради в розділі "Керівництво" оприлюднено біографічні відомості про Юрія Дімчогло ("Наш Край"), але не в повному обсязі (без відомостей про сімейний стан).

Інформація про депутата Руслана Табунщика ("Батьківщина") також оприлюднена не в повному обсязі: на персональній сторінці оприлюднено фотокартку, інформацію про освіту, партійну приналежність та про помічників-консультантів, але замість місця роботи вказано тільки посаду.

- На персональних сторінках 9 депутатів⁷ оприлюднено фотокартку, інформацію про освіту, партійну приналежність та місце роботи.
- Найменше інформації оприлюднено про 3 депутатів. На персональній сторінці Сергія Біба оприлюднено фотокартку, інформацію про місце роботи, партійну приналежність та помічників-

⁶ Євгенія Абрамова, Микола Авілов, Олександр Адзеленко, Лілія Алексейчук, Віктор Андрєєнков, Трифон Антонов, Анатолій Артеменко, Олександр Ахмеров, Олег Бабенко, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барінов, Олександр Барський, Олег Батлюк, Микола Біб, Григорій Бойко, Олександр Бондаренко, Віктор Бубнов, Сергій Булігін-Шрамко, Валентин Волканов, Аркадій Губерник, Микола Дерев'янка, Юрій Дімчогло, Валентин Душейко, Марина Зінченко, Андрій Івашов, Ігор Іоганов, Олег Казимиров, Олександр Каші, Ігор Кліменко, Олексій Кобильніков, Євгеній Копотієнко, Олег Корженко, Володимир Кривошея, Олег Кутателадзе, Іван Кюссе, Михайло Лазаренко, Сергій Лупашко, Павло Напрієнко, Ігор Недозимованний, Володимир Осіпов, Сергій Петровський, Максим Повзун, Віталій Разумов, Анатолій Садовник, Панас Самунжи, Віталій Саутьонков, Віталій Свічинський, Роман Сенік, Алла Стоянова, Іван Стреля, Олег Сулаков, Вадим Теплицький, Олександр Усінов, Ігор Учитель, Владислав Фінік, Віталій Харченко, Князь Хачатрян, Анатолій Хмелевський, Дмитро Чапір, Сергій Червяков, Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко, Леонід Шимон, Вадим Шкарівський, Володимир Щербина, Ольга Юрко

⁷ Родіон Абашев, Дмитро Барвіненко, Ігнат Братінов, Микита Кузькевич, Юрій Маслов, Сергій Паращенко, Микола Сорочан, Володимир Сушков, Георгій Чиклікчи

консультантів, Марії Гайдар - фотокартку, інформацію про освіту, партійну приналежність та помічників-консультантів.

Менша за всіх оприлюднена інформація про Івана Бойченка - фотокартка, інформація про партійну приналежність та помічників-консультантів.

Також варто зазначити, що депутати Одеської обласної ради оприлюднюють лише інформацію про наявність освіти (без зазначення навчального закладу і спеціальності).

Оприлюднення інформації про час, місце проведення прийому виборців, а також контактних відомостей

На початок третього року повноважень, є депутати Одеської обласної ради, які не надали для оприлюднення на офіційному сайті обласної ради інформацію про прийом виборців: час та місце проведення прийому виборців, а також контактний номер телефону.

Більшість депутатів (68) Одеської обласної ради оприлюднили інформацію про здійснення прийому виборців онлайн. У 55 депутатів з 68 оприлюднена повна інформація про прийом – зазначені місце та графік прийому, контактний телефон: у "Опозиційного блоку" 16 таких депутатів⁸, у "Блока Петра Порошенка "Солідарність" – 5⁹, у "Довіряй Ділам" – 11¹⁰, у "Батьківщини" – 11¹¹, у "Відродження" - 4¹² та "Нашого краю" - 8¹³.

Взагалі не оприлюднена на офіційному сайті ради інформація про прийом виборців щодо 16-ти депутатів обласної ради: Родіона Абашева, Миколи Авілова, Григорія Бойка, Олександра Бондаренка, Олеса Вітряного, Марії Гайдар, Аркадія Губерника, Миколи Дерев'янка, Марини Зінченко, Микити Кузькевича, Олега Кутателадзе, Юрія Маслова, Сергія Паращенко, Віталія Свічинського, Миколи Сорочана ("БПП "Солідарність"), Дмитра Чапіра ("Довіряй Ділам");

Ще 13 депутатів оприлюднили неповну інформацію про прийом виборців: Віктор Бакланов, Віктор Бубнов, Сергій Лупашко, Павло Напрієнко, Володимир Осіпов, Іван Стреля, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Олег Бабенко, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Івана Бойченко, Віталій Разумов, Олександр Усінов та Ігор Учитель ("Відродження"). Три депутата оприлюднили інформацію про прийом виборців, не зазначивши час прийому. Так, Віктор Бакланов, Валентин Волканов та Ірина Коваліш проводять прийом виборців за попереднім записом. Віктор Бакланов також не вказав адресу, де проводить прийом виборців.

У 33 депутатів обласної ради оприлюднена інформація про прийом виборців є актуальною. У 35 депутатів не вдалося підтвердити актуальність оприлюдненої інформації про прийом виборців.

Не вдалося підтвердити актуальність зазначеної адреси третьої (м. Одеса, вул. Композитора Ніщинського, 28) приймальні у Ігоря Кліменка та других приймалень (м. Одеса, просп. Добровольського, 70 і с. Кирнички відповідно) у Сергія Червякова ("Опозиційний блок") та Алли Стоянової, Олександра Усінова ("Відродження"), адресу та графіку прийому виборців у Павла Напрієнка (Опозиційний блок) і Олега Батлюка (ВО "Батьківщина"), графік прийому виборців – Олександра Адзеленка ("Опозиційний блок"), Віталія Харченка, Володимира Сушкова (Довіряй Ділам), Сергія Петровського, Леоніда Шимона (ВО "Батьківщина"), Олександра Кащі ("Наш край"), контактний телефон – Дмитра Барінова (БПП

⁸ Олександр Адзеленко, Віктор Андрєєнков, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Микола Біб, Сергій Біб, Ігор Кліменко, Ірина Коваліш, Володимир Кривошея, Віталій Саутьонков, Роман Сенік, Владислав Фінік, Князь Хачатрян, Сергій Червяков, Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко

⁹ Анатолій Артеменко, Дмитро Барінов, Валентин Волканов, Андрій Івашов, Анатолій Урбанський

¹⁰ Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров, Сергій Булигін-Шрамко, Ігор Іоганов, Максим Повзун, Володимир Садовник, Володимир Сушков, Вадим Теплицький, Віталій Харченко, Анатолій Хмелевський, Ольга Юрко

¹¹ Олександр Барський, Олег Батлюк, Валентин Душейко, Олег Казимиров, Олег Корженко, Михайло Лазаренко, Сергій Петровський, Олег Радковський, Алла Стоянова, Руслан Табунщик, Леонід Шимон

¹² Лілія Алексейчук, Олексій Кобильніков, Євгеній Копотієнко, Ігор Недозимований

¹³ Трифон Антонов, Ігнат Братінов, Юрій Дімчогло, Олександр Кащі, Іван Кюссе, Панас Самунжи, Олег Сулаков, Георгій Чиклікчи

"Солідарність"), Віктора Душейка (ВО "Батьківщина"), всю оприлюднену інформацію на веб-сайті ради про прийом – у Віктора Баранського, Володимира Кривошеї, Віталія Саутьонкова ("Опозиційний блок"), Анатолія Хмелевського, Ольги Юрко, Анатолія Садовника, Максима Повзуна ("Довіряй Ділам"), Євгенія Копотієнка, Ігоря Недозимованого, Ігоря Учителя ("Відродження").

Варто відзначити, що у Олександра Адзеленка неактуальність графіку обумовлена тим, що він частіше проводить прийом, аніж зазначено.

Проведення прийому виборців (регулярність та актуальна частота проведення прийому виборців)

Згідно зі ст. 10 закону Про статус депутатів місцевих рад кожен депутат зобов'язаний "визначити і оприлюднити дні, години та місце прийому виборців, інших громадян; вести регулярний, не рідше одного разу на місяць, прийом виборців, розглядати пропозиції, звернення, заяви і скарги членів територіальної громади, вживати заходів щодо забезпечення їх оперативного вирішення".

Особливістю перевірки здійснення прийому виборців депутатами Одеської обласної ради є розпорошеність їх приймалень в рамках всієї області, а відповідно відносно деяких депутатів моніторинг міг здійснюватися лише шляхом телефонного опитування. Однак у 14 депутатів не оприлюднені або неактуальні контактні номери телефонів, тому не вдалося перевірити проведення прийому відносно Віктора Бубнова, Сергія Лупашка, Павла Напрієнка, Володимира Осіпова, Івана Стрелі, Вадима Шкарівського ("Опозиційний блок"), Олега Бабенко, Дмитра Барінова, Володимира Щербини (БПП "Солідарність"), Валентина Душейка (ВО "Батьківщина"), Івана Бойченка, Віталія Разумова, Олександра Усінова та Ігоря Учителя ("Відродження").

Не вдалося підтвердити здійснення прийому виборців з інших причин Володимиром Кривошеєю ("Опозиційний блок"), Родіоном Абашевим, Миколою Авіловим, Мариною Зінченко, Микитою Кузькевичем, Олегом Кутателадзе, Юрієм Масловим, Миколою Сорочаном (БПП "Солідарність"), Максимом Повзуном, Анатолієм Садовником, Віталієм Харченком, Дмитром Чапіром, Ольгою Юрко ("Довіряй Ділам"), Євгенієм Копотієнком, Ігорем Недозимованим, Ігорем Учителем ("Відродження").

Не вдалося підтвердити здійснення прийому виборців особисто депутатом відносно Віталія Саутьонкова, Сергія Червякова ("Опозиційний блок"), Володимира Сушкова, Вадима Теплицького ("Довіряй Ділам").

Відносно ж більшості депутатів (54) вдалося підтвердити проведення прийому виборців, серед яких рідше одного разу на місяць особистий прийом виборців здійснюють лише Марія Гайдар (Блок Петра Порошенка "Солідарність") та Олександр Ахмеров ("Довіряй Ділам").

Мінімум один раз на місяць здійснюють прийом виборців Віктор Андрєєнков, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Микола Біб, Сергій Біб, Ірина Коваліш, Роман Сеник, Владислав Фінік, Князь Хачатрян, Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко ("Опозиційний блок"), Анатолій Артеменко, Григорій Бойко, Олександр Бондаренко, Аркадій Губерник, Микола Дерев'яно, Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність"), Євгенія Абрамова, Анатолій Хмелевський ("Довіряй Ділам"), Олег Батлюк, Сергій Петровський, Олег Радковський, Алла Стоянова, Руслан Табунщик, Леонід Шимон (ВО "Батьківщина"), Олександр Усінов ("Відродження"), Трифон Анто, Ігнат Братінов, Юрій Дімчогло, Олександр Каші, Іван Кюссе, Панас Самунжи, Олег Сулаков, Георгій Чиклікчи ("Наш край"), Олексій Кобильніков (позафракційний).

Прийом виборців 2-3 рази на місяць відбувається у Олександра Адзеленка, Ігоря Кліменка ("Опозиційний блок"), Валентина Волканова, Сергія Параценка, Віталія Свечинського (БПП "Солідарність"), Сергія Булигіна-Шрамко ("Довіряй Ділам"), Олександра Барського, Олега Корженка, Михайла Лазаренка (ВО "Батьківщина"), Лілії Алексейчук ("Відродження").

Чотири і більше разів на місяць здійснюють прийом виборців лише Андрій Івашов (БПП "Солідарність"), Ігор Іоганов ("Довіряй Ділам") і Олег Казимиров (ВО "Батьківщина").

Важливим у здійсненні прийому виборців є проведення його у позаробочі години або вихідні дні, оскільки таким чином депутат надає змогу прийти на прийом максимальній кількості виборців, які в цей час не зайняті на роботі. В Одеській обласній раді лише Володимир Щербина (БПП "Солідарність") та Іван

Бойченко ("Відродження") задекларували здійснення прийому виборців у позаробочий час. Однак, як зазначалося вище, підтвердити здійснення прийому саме за таким графіком не вдалося.

Серед тих, чий прийом був підтверджений, не вдалося підтвердити наявності у приймальнях депутатів вивіски або інформаційної таблички, що інформують про розміщення приймальні, у Дмитра Барвіненка ("Опозиційний блок"), Євгенії Абрамової, Олександра Ахмерова ("Довіряй Ділам").

Найбільша кількість громадян відвідують прийоми Анатолія Урбанського (БПП "Солідарність"), Юрія Дімчогло і Олександра Каші ("Наш край"). В середньому один прийом вказаних депутатів відвідує більше 15 громадян.

Від 10 до 15 громадян відвідують прийоми Олександра Адзеленка, Ірини Коваліш ("Опозиційний блок"), Євгенії Абрамової, Ігоря Іоганова ("Довіряй Ділам"), Олександра Барського, Олега Батлюка, Михайла Лазаренка (ВО "Батьківщина"), Лілії Алексейчук, Олексія Кобильнікова ("Відродження").

Від 5 до 10 громадян в середньому на один прийом приходять до Віктора Андрєєнкова, Віктора Баранського, Дмитра Барвіненка, Сергія Біба, Ігоря Кліменка, Романа Сеника ("Опозиційний блок"), Андрія Івашова (БПП "Солідарність"), Сергія Булигіна-Шрамка ("Довіряй Ділам") і Алли Стоянової (ВО "Батьківщина").

До 5 громадян на одному прийомі бувають у Миколи Біба ("Опозиційний блок").

Найчастіше на прийомах у депутатів громадяни звертаються щодо вирішення проблем житлово-комунального господарства, дещо менше, однак також часто, звертаються щодо надання матеріальної допомоги. Найменше звернень депутати отримують щодо надання юридичної допомоги.

Приймальні восьми депутатів оснащені всім необхідним обладнанням для здійснення прийому (стілець в зоні очікування, стілець в кабінеті, де здійснюється прийом, стіл, комп'ютер/ноутбук, ксерокс/принтер/сканер, канцелярське приладдя): Віктор Баранський, Сергій Червяков, Анатолій Чередніченко ("Опозиційний блок"), Марія Гайдар, Анатолій Урбанський, Віталій Свечинський (БПП "Солідарність"), Євгенія Абрамова ("Довіряй Ділам"), Олег Радковський (ВО "Батьківщина").

У всіх інших приймальнях не вистачає одного-двох елементів обладнання. Таких приймалень, де було б взагалі відсутнє обладнання або наявний лише один елемент, немає.

Приймальні 6-ти депутатів Одеської обласної ради розташовані в окремих приміщеннях, відведених спеціально для приймальні. Такі приймальні у Віктора Баранського, Дмитра Барвіненка, Сергія Червякова ("Опозиційний блок"), Марії Гайдар, Андрія Івашова (Блок Петра Порошенка "Солідарність"), Олександра Барського, Олега Батлюка, Михайла Лазаренка, Сергія Петровського (ВО "Батьківщина"), Юрія Дімчогло ("Наш край").

Прийом громадян здійснюють у приміщеннях органів влади (при цьому депутати там не працюють) Микола Біб, Сергій Біб, Ігор Кліменко, Ірина Коваліш, Владислав Фінік, Князь Хачатрян ("Опозиційний блок"), Анатолій Артеменко, Валентин Волканов, Микола Дерев'яно (БПП "Солідарність"), Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров, Вадим Теплицький, Ігор Іоганов ("Довіряй Ділам"), Олег Корженко (ВО "Батьківщина"), Лілія Алексейчук ("Відродження").

За місцем своєї роботи приймають Анатолій Урбанський, Віталій Свечинський (БПП "Солідарність"), Олег Радковський (ВО "Батьківщина") та Юрій Дімчогло ("Наш край").

В партійних приймальнях прийом громадян здійснюють Віктор Андрєєнков, Віталій Саут'юнков, Роман Сенік, Анатолій Чередніченко ("Опозиційний блок"), Олег Радковський, Алла Стоянова, Руслан Табунщик (ВО "Батьківщина"), Трифон Антонов, Ігнат Братінов, Іван Кюссе, Панас Самунжи, Олег Сулаков ("Наш край").

У приміщеннях ОСББ/ОСН, ЖСК виборців приймають Ігор Кліменко ("Опозиційний блок"), Сергій Булигін-Шрамко, Володимир Сушков ("Довіряй Ділам"), Олексій Кобильніков ("Відродження").

Інформування про діяльність депутатів

Дуже важливим в діяльності депутата є інформування виборців про свою діяльність. Прийом виборців та безпосередні зустрічі із виборцями є одним з таких способів комунікації. Однак в наш час важливими для покриття максимальної кількості виборців стали соціальні мережі, які дають змогу депутатам донести інформацію про свою діяльність максимальному колу громадян та оперативно реагувати на їх заяви, пропозиції, зауваження.

В Одеській обласній раді лише 12 депутатів активно використовують соціальну мережу Facebook, тобто не лише інформують про свою діяльність, а й відповідають на коментарі дописувачів: Ірина Коваліш, Роман Сеник, Владислав Фінік ("Опозиційний блок"), Андрій Івашов, Микита Кузькевич (БПП "Солідарність"), Євгенія Абрамова, Дмитро Чапир ("Довіряй Ділам"), Олександр Барський, Руслан Табунщик ("Батьківщина"), Олексій Кобильніков ("Відродження"), Трифон Анто, Іван Кюссе ("Наш край").

Ще 26 депутатів також активно інформують про свою діяльність у соціальній мережі, проте не реагують на дописи користувачів: Віктор Андреєнков, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Ігор Кліменко, Сергій Лупашко, Віталій Саутьонков, Князь Хачатрян ("Опозиційний блок"), Олег Бабенко, Дмитро Барінов, Юрій Маслов, Сергій Паращенко, Віталій Свічинський, Анатолій Урбанський, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Олександр Ахмеров, Ігор Іоганов, Максим Повзун, Вадим Теплицький ("Довіряй Ділам"), Олег Батлюк, Михайло Лазаренко, Сергій Петровський, Алла Стоянова, Леонід Шимон ("Батьківщина"), Іван Бойченко ("Відродження"), Юрій Дімчогло, Олександр Каші ("Наш край").

25 депутатів Одеської обласної ради не здійснюють інформування виборців через соціальну мережу Facebook, не дивлячись на те, що більшість з них зареєстровані користувачі: Родіон Абашев, Григорій Бойко, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Марина Зінченко (БПП "Солідарність"), Олег Радковський ("Батьківщина"), Сергій Булігин-Шрамко, Анатолій Садовник, Віталій Харченко, Анатолій Хмелевський, Ольга Юрко ("Довіряй Ділам"), Лілія Алексейчук, Євгеній Копотієнко, Ігор Недозимованний, Віталій Разумов, Ігор Учитель ("Відродження"), Олег Сулаков, Георгій Чиклікчи ("Наш край"), Микола Біб, Сергій Біб, Віктор Бубнов, Іван Стреля, Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок").

Доброю практикою також є ведення двох акаунтів у мережі Facebook. Такий поділ можна використовувати для поділу публікацій особистого характеру і освітлення депутатської діяльності. Таку практику використовують Анатолій Урбанський, Юрій Маслов, Роман Сеник, Віктор Баранський, Віталій Саутьонков. У той же час, депутати часто розміщують однакову інформацію на обох сторінках.

Не зареєстровані у соціальній мережі Facebook 20 депутатів обласної ради: Микола Авілов, Анатолій Артеменко, Олександр Бондаренко, Валентин Волканов, Микола Дерев'янка, Олег Кутателадзе, Микола Сорочан (БПП "Солідарність"), Олександр Адзалаєнко, Дмитро Барвіненко, Володимир Кривошея, Павло Напрієнко, Володимир Осіпов, Сергій Червяков ("Опозиційний блок"), Ігнат Братінов, Панас Самунжи ("Наш край"), Валентин Душейко, Олег Казимиров, Олег Корженко ("Батьківщина"), Володимир Сушков ("Довіряй Ділам"), Олександр Усінов ("Відродження").

З тих, хто не зареєстрований у соціальній мережі Facebook, інформують про свою діяльність:

- *через місцеві газети*: Ігнат Братінов, Валентин Волканов, Микола Сорочан;
- *через партійний сайт та партійну сторінку у Facebook*: Олександр Адзалаєнко;
- *у он-лайн ЗМІ*: Ігнат Братінов, Панас Самунжи.

В той же час, варто зазначити, що діяльність більшості депутатів фракції "Опозиційний блок" регулярно висвітлюється на сторінці партії у Facebook¹⁴, а також на персональному сайті Миколи Скорика¹⁵.

¹⁴ Оппозиционный Блок. Одесса https://www.facebook.com/oppositionblocOD/?hc_ref=ARSk1pmeMVkFtA23mxNngPvmtDHB-4WC5EPjKN-NPze5Dw-76LK6-S7caGvxIPQh1w&fref=nf

¹⁵ Персональний сайт Миколи Скорика <http://skoryk.info>

Добро́чесність

Дисципліна відвідування пленарних засідань

За другий рік роботи Одеської обласної ради VII скликання відбулося 6 пленарних засідань¹⁶. Згідно Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" систематичні пропуски депутатом більше половини всіх пленарних засідань може стати підставою для ініціювання процедури відкликання депутата.

З шостої сесії Одеської обласної ради 7 скликання від 17.06.2016 року в результатах поіменного голосування, оприлюднених на офіційному сайті Одеської обласної ради, не зазначаються прізвища депутатів, які відсутні під час голосування на сесіях.

Відповідно до інформації, наданої Апаратом обласної ради у відповідь на інформаційний запит, згідно з пунктом 3.2.4. Регламенту Одеської обласної ради VII скликання для визначення правомочності пленарного засідання сесії використовуються дані реєстрації, яка проводиться перед початком засідання. Реєстрація депутатів проводиться шляхом активації карток для голосування за допомогою електронної системи голосування або шляхом підрахунку присутніх у залі депутатів у разі технічної неможливості використання електронної системи для голосування. Також зазначено, що Регламентом Одеської обласної ради VII скликання не передбачено здійснення електронної поіменної реєстрації депутатів перед початком пленарного засідання.

Інформація щодо присутніх на засіданнях сесій депутатів обласної ради доступна за інформаційним запитом у вигляді результатів письмової реєстрації.

Всі пленарні засідання сесій Одеської обласної ради відвідали 43 депутата: Родіон Абашев, Анатолій Артеменко, Дмитро Барінов, Григорій Бойко, Олександр Бондаренко, Валентин Волканов, Микола Дерев'янка, Марина Зінченко, Микита Кузькевич, Юрій Маслов, Сергій Паращенко, Віталій Свічинський, Микола Сорочан, Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність"), Віктор Бакланов, Ірина Коваліш, Віталій Саутьонков, Роман Сеник, Іван Стреля, Князь Хачатрян, Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Олександр Ахмеров, Анатолій Садовник, Володимир Сушков, Вадим Теплицький, Віталій Харченко, Анатолій Хмелевський ("Довіряй ділам"), Трифон Антов, Ігнат Братінов, Юрій Дімчогло, Олександр Каші, Панас Самунжи, Георгій Чиклікчи ("Наш край"), Олександр Барський, Олег Батлюк, Валентин Душейко, Олег Корженко, Сергій Петровський ("ВО "Батьківщина"), Лілія Алексейчук, Олександр Усінов ("Відродження"), Олексій Кобильніков (позафракційний).

83% засідань сесій відвідали 26 депутатів Одеської обласної ради: Аркадій Губерник, Андрій Івашов, Олег Кутателадзе, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Олександр Адзеленко, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Сергій Біб, Володимир Кривошея, Сергій Лупашко, Владислав Фінік, Сергій Червяков ("Опозиційний блок"), Олег Казимиров, Олег Радковський, Руслан Табунчик, Леонід Шимон ("ВО "Батьківщина"), Іван Бойченко, Ігор Недозимованний ("Відродження"), Євгенія Абрамова, Сергій Булігін-Шрамко, Ігор Іоганов, Максим Повзун, Дмитро Чапір, Ольга Юрко ("Довіряй ділам"), Іван Кюссе, Олег Сулаков ("Наш край").

67% всіх засідань відвідали 10 депутатів: Микола Авілов, Олег Бабенко, Марія Гайдар (БПП "Солідарність"), Микола Біб, Ігор Кліменко, Володимир Осіпов ("Опозиційний блок"), Михайло Лазаренко, Алла Стоянова ("ВО "Батьківщина"), Віталій Разумов, Ігор Учитель ("Відродження").

Два депутати відвідали лише 50% засідань сесій: Віктор Бубнов ("Опозиційний блок"), Євгеній Копотієнко ("Відродження").

Менше половини від всіх засідань відвідали два депутати: Віктор Андреєнков – 33%, Павло Напрієнко – 16,6% (обидва - від фракції "Опозиційний блок").

Минулого року в обласній раді жодний депутат не пропустив більше 50% засідань сесій.

¹⁶ Дані з 01 листопада 2016 року по 31 жовтня 2017 року.

Дисципліна відвідування засідань постійних депутатських комісій

Згідно Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" пропуск більше половини всіх засідань постійних комісій, членом якої є депутат, може стати підставою для ініціювання процедури відкликання депутата.

Протягом звітного періоду відбулися зміни в персональному складі постійних комісій:

- зі складу постійної комісії обласної ради з питань бюджету, фінансово-економічної політики та банківської діяльності виключено Олег Сулакова ("Наш край") і включено до складу постійної комісії обласної ради з питань будівництва, регіонального розвитку, культурної спадщини;
- зі складу постійної комісії обласної ради з питань будівництва, регіонального розвитку, культурної спадщини виключено Івана Кюссе ("Наш край") і включено до складу постійної комісії обласної ради з питань бюджету, фінансово-економічної політики та банківської діяльності;
- зі складу постійної комісії обласної ради з питань економіки, промисловості, підприємництва, регуляторної політики та інвестиційної діяльності виключено Івана Бойченка ("Відродження") та включено до складу постійної комісії обласної ради з питань прав людини, свободи слова та інформації. Також Івана Бойченка обрано головою постійної комісії обласної ради з питань прав людини, свободи слова та інформації.

Депутати Одеської обласної ради в своїй більшості приймають активну участь у засіданні постійних комісій.

Всі засідання постійних комісій відвідало 23 депутата: Олександр Бондаренко, Валентин Волканов, Марина Зінченко, Аркадій Губерник, Микита Кузьмич (БПП "Солідарність"), Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров, Ігор Іоганов, Володимир Сушков, Вадим Теплицький, Дмитро Чапір, Анатолій Хмелевський, Ольга Юрко ("Довіряй ділам"), Олександр Барський, Михайло Лазаренко, Сергій Петровський ("ВО "Батьківщина"), Трифон Анто, Ігнат Братінов, Олександр Каці, Панас Самунжи ("Наш край"), Віталій Саутьонков, Сергій Червяков ("Опозиційний блок"), Олексій Кобильников (позафракційний).

Більше 90% засідань відвідало 4 депутата: Роман Сеник, Владислав Фінік, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Микола Дерев'яно (БПП "Солідарність").

Від 60% до 90% всіх засідань постійних комісій відвідали 30 депутатів: Родіон Абашев, Микола Авілов, Анатолій Артеменко, Олег Бабенко, Дмитро Барінов, Андрій Івашов, Юрій Маслов, Сергій Парашенко, Віталій Свічинський, Олег Кутателадзе (БПП "Солідарність"), Олександр Адзалаєнко, Віктор Андрєєнков, Віктор Бубнов, Ірина Коваліш, Володимир Кривошея, Сергій Біб, Ігор Кліменко, Князь Хачатрян, Володимир Чумаченко ("Опозиційний блок"), Максим Повзун, Анатолій Садовник ("Довіряй ділам"), Олег Батлюк, Валентин Душейко, Олег Казимиров, Олег Корженко, Руслан Табунчик ("ВО "Батьківщина"), Євгеній Копотієнко, Ігор Недозимованний, Олександр Усінов ("Відродження"), Іван Кюссе ("Наш край").

Від 40% до 60% всіх засідань постійних комісій відвідали 14 депутатів: Віктор Баранський, Микола Біб, Іван Стреля, Сергій Лупашко ("Опозиційний блок"), Ігор Учитель, Віталій Разумов, Лілія Алексейчук ("Відродження"), Георгій Чиклікчи ("Наш край"), Сергій Булигін-Шрамко, Віталій Харченко ("Довіряй ділам"), Григорій Бойко, Микола Сорочан, Володимир Щербина, Алла Стоянова ("ВО "Батьківщина").

Відвідали від 20% до 40% всіх засідань постійних комісій 8 депутатів: Марія Гайдар (БПП "Солідарність"), Віктор Бакланов, Дмитро Барвіненко, Павло Напрієнко, Володимир Осіпов, Анатолій Чередниченко ("Опозиційний блок"), Олег Сулаков ("Наш край"), Леонід Шимон ("ВО "Батьківщина").

Тільки один депутат Іван Бойченко ("Відродження") прийняв участь лише у 10% всіх засідань постійних комісій.

Загалом, менше 50% засідань комісій відвідало 18 депутатів, що на 8 більше, ніж на першому році повноважень обласної ради.

Анатолій Урбанський, Олег Радковський та Юрій Дімчогло не входять до складу постійних комісій, в силу того, що є головою Одеської обласної ради, першим заступником та заступником голови, відповідно.

Виступи на сесіях

Відповідно до Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" кожен депутат має право виступати з обґрунтуванням своїх пропозицій та з мотивів голосування, давати довідки тощо.

Однак, не всі депутати активно реалізують це право під час засідань сесій. Так, 34 депутата не мали жодного змістовного виступу під час пленарних засідань¹⁷.

Загалом, 49 депутатів Одеської обласної ради скористалися своїм правом на виступ.

Найбільший показник у 100% виступів під час відвіданих депутатами засідань мають Олександр Адзеленко, Віктор Андрєєнков, Ірина Коваліш, Павло Напрієнко, Роман Сенік, Владислав Фінік, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"). Варто зазначити, що при цьому Павло Напрієнко був присутнім на одному засіданні сесії, а Віктор Андрєєнков відвідав 2 засідання.

Більше 80% виступів мають 5 депутатів: Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров ("Довіряй ділам"), Віктор Бакланов, Віктор Баранський ("Опозиційний блок"), Олег Кутателадзе (БПП "Солідарність").

Депутати Марина Зінченко, Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність"), Олексій Кобильніков (позафракційний), Анатолій Садовник, Дмитро Чапір ("Довіряй ділам"), Віталій Саутьонков, Сергій Червяков ("Опозиційний блок"), Руслан Табунщик ("ВО "Батьківщина") мають 60% змістовних виступів під час відвіданих ними сесіях.

50% виступів під час засідань сесій мали Юрій Дімчогло ("Наш край"), Валентин Душейко, Михайло Лазаренко ("ВО "Батьківщина").

Від 30% до 40% виступів мали Дмитро Барвіненко, Володимир Кривошея ("Опозиційний блок"), Олег Батлюк, Олег Радковський ("ВО "Батьківщина"), Олександр Каші ("Наш край"), Юрій Маслов, Віталій Свічинський (БПП "Солідарність"), Анатолій Хмелевський ("Довіряй ділам").

Депутати Трифон Анто, Георгій Чикліччи ("Наш край"), Анатолій Артеменко, Григорій Бойко, Олександр Бондаренко, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Сергій Паращенко (БПП "Солідарність"), Олександр Барський, Сергій Петровський, Алла Стоянова ("ВО "Батьківщина"), Сергій Булігін-Шрамко, Максим Повзун, Вадим Теплицький ("Довіряй ділам"), Ігор Недозимованний, Ігор Учитель ("Відродження"), Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко ("Опозиційний блок") мали від 16 до 25% віступів під час засідань сесій, що вони відвідали.

Подання депутатських запитів

Закон України "Про статус депутатів місцевих рад" передбачає для кожного депутата право подачі депутатського запиту за актуальними проблемами життя громади та окремих громадян, який має бути підтриманим більшістю від складу ради.

Протягом другого року повноважень Одеської обласної ради було подано 41 депутатський запит 13 депутатами: Олександр Адзеленко, Віктор Андрєєнков, Віктор Баранський, Віталій Саутьонков, Роман Сенік, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Олександр Ахмеров ("Довіряй ділам"), Микола Дерев'янка, Юрій Маслов (БПП "Солідарність"), Олександр Каші ("Наш край"), Олексій Кобильніков (позафракційний), Олег Радковський, Руслан Табунщик ("ВО "Батьківщина").

Важливим аспектом оцінки було подання депутатського запиту індивідуально, а не колективно, оскільки за колективними запитами стає непомітною робота конкретного депутата.

¹⁷ Олег Казимиров, Олег Корженко, Леонід Шимон ("ВО "Батьківщина"), Родіон Абашев, Микола Авілов, Олег Бабенко, Дмитро Барінов, Валентин Волканов, Микола Дерев'янка, Андрій Івашов, Микита Кузькевич, Микола Сорочан, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Лілія Алексейчук, Іван Бойченко, Євгеній Копотієнко, Віталій Разумов Олександр Усінов ("Відродження"), Ігор Іоганов, Володимир Сушков, Віталій Харченко, Ольга Юрко ("Довіряй ділам"), Ігнат Братінов, Іван Кюссе, Панас Самунжи, Олег Сулаков ("Наш край"), Микола Біб, Сергій Біб, Віктор Бубнов, Ігор Кліменко, Сергій Лупашко, Володимир Осіпов, Іван Стреля, Князь Хачатрян ("Опозиційний блок").

Так, Олексій Кобильніков подав один запит у співавторстві із колишнім депутатом Олесем Вітряним. Всі інші депутати подали індивідуальні запити щодо проблем територіальної громади, з яких 40 були підтримані радою.

Депутатські запити, підтримані радою на пленарних засіданнях сесій:

Запити депутата **Олександра Адзеленка:**

- щодо створення Знам'янської об'єднаної територіальної громади Іванівського району Одеської області і направити його на розгляд голові Одеської обласної ради Урбанському А.І.
- щодо створення комісії з представників громади та депутатів Одеської обласної ради для повного, всебічного та обґрунтованого розслідування подій в Затоківській селищній раді у вересні 2016 року і направити його на розгляд голові Одеської обласної ради Урбанському А.І.
- щодо повного, всебічного та обґрунтованого розслідування можливих незаконних, на думку депутата, дій посадових осіб Одеського обласного центру зайнятості і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В. та прокурору Одеської області Жученку О.Д.
- щодо забезпечення правового реагування на факти порушення правил паркування транспортних засобів на території залізничного вокзалу, в районі ринку "Привоз" та у центральних районах міста Одеса і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В. та прокурору Одеської області Жученку О.Д.
- щодо сприяння відновленню гарантій соціального захисту колишніх працівників органів внутрішніх справ України і направити його на розгляд голові Одеської обласної ради Урбанському А.І.
- щодо сприяння у поліпшенні житлово-побутових умов особового складу військової частини А1420 і направити його на розгляд голові Одеської обласної державної адміністрації Степанову М.В. і голові Одеської обласної ради Урбанському А.І.

Запити депутата **Віктора Андрєєнкова:**

- щодо включення до порядку денного наступної сесії обласної ради питання "Про звіт керівника комунального підприємства "Фортеця" про діяльність підприємства" і направити його на розгляд голові обласної ради Урбанському А.І.
- щодо організації контролю за ходом проведення кримінального провадження за фактом неправдивих відомостей стосовно діяльності комунальної установи "Білгород-Дністровський спеціалізований будинок дитини" і направити його на розгляд прокурору Одеської області Жученку О.Д.
- щодо діяльності комунальної установи "Білгород-Дністровський спеціалізований будинок дитини" і направити його на розгляд голові Одеської обласної державної адміністрації Степанову М.В.

Запити депутата **Віктора Баранського:**

- щодо надання інформації стосовно стану господарської діяльності Державного підприємства "Морський торговельний порт "Южний" і направити його на розгляд в.о. директора ДП "Морський торговельний порт "Южний" Жуковському В.П.
- щодо надання інформації стосовно розміру субсидій, загальної кількості поданих заяв на отримання субсидій і направити його на розгляд директору Департаменту соціальної та сімейної політики обласної державної адміністрації.

Запити депутата **Віталія Саутьонкова:**

- щодо сприяння повторному розгляду заяви, поданої громадськими активістами політичної партії "Опозиційний блок України" з приводу протиправних дій громадянина Белей О.О. у відношенні громадських активістів, що мали місце 02.06.2017 року у м. Южне Одеської області та пошкодження ним майна і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В.
- щодо надання інформації про заходи, які вживаються співробітниками Головного управління Національної поліції в Одеській області для попередження відкритого розповсюдження наркотичних засобів шляхом розміщення контактної інформації в публічних місцях, і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В.

Запити депутата Романа Сеника:

- щодо здійснення перевірки діяльності Центру надання адміністративних послуг Теплодарської міської ради і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В. та прокурору Одеської області Жученку О.Д.
- щодо надання інформації стосовно професій, які користуються найбільшим попитом і можуть бути запроваджені у сфері професійно-технічної освіти в Одеській області станом на сьогодні та в перспективі на 5 років, і направити його на розгляд голові Одеської обласної державної адміністрації Степанову М.В.
- щодо надання інформації стосовно професій, які користуються найбільшим попитом і можуть бути запроваджені у сфері професійно-технічної освіти в Одеській області станом на сьогодні та в перспективі на 5 років, провести аналіз з огляду на перспективи реалізації державної політики в сфері освіти та надати пропозиції щодо регіонального замовлення для закладів професійно-технічної освіти і направити його на розгляд Одеському міському голові Труханову Г.Л.

Запити депутата Вадима Шкарівського:

- щодо вжиття невідкладних організаційних заходів з поновлення громадської безпеки на території м.Чорноморськ і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В.
- щодо здійснення заходів з посилення охорони приміщень судів в Одеській області та надання інформації про стан розслідування кримінальних проваджень, які були відкриті за фактами мінування, блокування приміщень судів та нападів на суддів в Одеській області і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В.
- щодо незадовільної роботи системи голосування у сесійній залі у адміністративному будинку №1 Одеської обласної ради, надання детальної інформації стосовно використання коштів, передбачених програмою "Електронна Одещина ("е-Одещина, e-Odesa Region") на впровадження сучасної системи електронного голосування для депутатського корпусу обласної ради і направити його на розгляд директору комунального підприємства "Обласний інформаційно-аналітичний центр" Тиндюку А.М.

Запити депутата Олександра Ахмерова:

- щодо перегляду тарифів на послуги реєстрації шлюбу "Шлюб за добу" у місті Одеса і направити його на розгляд Міністру юстиції України Петренку П.Д.

Запити депутата Миколи Дерев'янка:

- щодо здійснення перевірки законності діяльності голови Великомихайлівської районної державної адміністрації, в частині дотримання чинного трудового законодавства України і направити його на розгляд голові Одеської обласної державної адміністрації Степанову М.В.

Запити депутата Юрія Маслова:

- щодо ініціювання перед Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України питання про внесення змін до абзацу другого пункту 1 розділу II "Прикінцеві положення" Закону України "Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин" в частині набрання чинності даних змін з 1 січня 2020 року і направити його на розгляд голові обласної державної адміністрації Степанову М.В. та голові обласної ради Урбанському А.І.

Запити депутата Олександра Каці:

- щодо порушення, на його думку, стану соціально-політичної рівноваги у багатонаціональному південному регіоні Одеської області з боку радикальних організацій і угруповань та надання з цього приводу інформацію для депутатів обласної ради і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В.
- щодо сприяння виділення дотацій на утримання ветеринарної служби у Арцизькому, Саратському, Тарутинському районах Одеської області за рахунок коштів обласного бюджету Одеської області і направити його на розгляд голові обласної державної адміністрації Степанову М.В.

Запити депутата Олексія Кобильнікова:

- щодо надання інформації стосовно стану розслідування фактів нанесення пошкоджень майну депутатів Чорноморської міської ради і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції в Одеській області Головіну Д.В.

- щодо можливості зменшення земельного податку для пільгових категорій членів гаражних кооперативів міста Чорноморськ і направити його на Хмельнюку В.Я.
- щодо з'ясування питання з орендної плати за земельні ділянки ТОВ "Стройтехснаб", м.Чорноморськ і направити його на розгляд голові обласної ради Урбанському А.І.
- щодо порушення, на його думку, прав неповнолітньої дитини Долгих Ліани при наслідуванні квартири за адресою: Тарутинський район, смт Березине, вул. Першотравнева, буд. 128, і направити його на розгляд голові обласної державної адміністрації Степанову М.В.
- щодо розгляду питання завершення добудови проблемних об'єктів житлового будівництва в Одеській області, зокрема будинку по вул. Віталія Шума, 4 у м. Чорноморськ, і направити його на розгляд голові обласної державної адміністрації Степанову М.В.
- щодо особистого контролю розслідування фактів скоєння кримінального правопорушення, на його думку, у відношенні до депутата обласної ради Кобильнікова О.Б. і направити його на розгляд начальнику Головного управління Національної поліції України в Одеській області Головіну Д.В.
- щодо проведення обстеження адміністративного будинку №1 Одеської обласної ради стосовно дотримання правил протипожежної безпеки і направити його на розгляд начальнику Головного управління ДСНС в Одеській області Федорчаку В.В.
- щодо ненадання інформації стосовно фінансування капітальних видатків з обласного бюджету з розрахунку на душу населення кожного району та міста обласного значення області за 2016 та 2017 роки станом на 05 вересня 2017 року і направити його на розгляд до Міжрегіонального управління Нацдержслужби в Одеській, Миколаївській, Херсонській областях, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі (запит у співавторстві із О.Вітряним).

Запити депутата **Олега Радковського**:

- щодо надання інформації про стан досудового розслідування за кримінальним провадженням № 4201716201000017 від 21.03.2017 року відносно посадових осіб ГУ ДМС в Одеській області і направити його на розгляд прокурору Одеської області Жученку О.Д.
- стосовно надання інформації щодо формування та економічного обґрунтування тарифів на водопостачання та водовідведення для населення м. Одеси. і направити його на розгляд директору філії "Інфоксводоканал" ТОВ "Інфокс" Лисенку І.Ю.

Запити депутата **Руслана Табунщика**:

- щодо звіту про діяльність обласної прокуратури від прокурора Жученко на наступну сесію обласної ради.

Депутати **не підтримали** під час голосування один запит свого колеги **Вадима Шкарівського**:

- щодо пояснень відсутності розміщення рішення від 20 жовтня № 223-7 на сайті обласної ради та надання копії і вихідних даних листа, яким було надіслано звернення до Президента України щодо скасування розпорядження голови ОДА від 21 травня 2016 року.

Минулого року 18 депутатами обласної ради було подано 26 депутатських запитів.

Персональне голосування

У Одеській обласній раді триває практика неперсонального голосування депутатами під час засідань сесій. За другий рік повноважень ради таких випадків зафіксовано відносно 17 депутатів¹⁸.

¹⁸ <https://izbirkom.org.ua/news/tsentr-publichnykh-rassledovani-32/2017/boriushchiesia-s-knopkodavstvom-deputaty-oblsoveta-popalis-na-nepersonalnom-golosovanii-11420/>,
<https://izbirkom.org.ua/news/tsentr-publichnykh-rassledovani-32/2017/knopkodavstvo-na-sessii-odesskogo-oblastnogo-soveta-deputaty-prodolzhaiut-spasat-kolleg-12437/>,
<https://izbirkom.org.ua/news/tsentr-publichnykh-rassledovani-32/2017/knopkodavstvo-na-sessii-odesskogo-oblastnogo-soveta/>,
<https://youtu.be/XEMcdz9I6i8>,
<https://youtu.be/uYOEczl4eNc>,
<https://youtu.be/bm7ytmoliM>,
<https://youtu.be/xxCYBbDLVs8>,
<https://youtu.be/R4eAUc-bXE0>,
<https://youtu.be/0deygNEzbV0>,
<https://youtu.be/Acl18fyQ2SQ>.

Найбільше випадків неперсонального голосування зафіксовано за депутатом Анатолієм Артеменком (БПП "Солідарність"): 3 випадки неперсонального голосування на одній сесії.

По 2 факти неперсонального голосування зафіксовано за 5 депутатами: Олег Корженко ("ВО "Батьківщина"), Володимир Осіпов, Віталій Саутьонков, Іван Стреля, Князь Хачатрян ("Опозиційний блок").

Відносно 11 депутатів зафіксовано по 1 випадку неперсонального голосування: Віктор Бакланов, Владислав Фінік, Анатолій Чередниченко, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Аркадій Губерник (БПП "Солідарність"), Валентин Душейко, Олег Казимиров, Сергій Петровський ("ВО "Батьківщина"), Ігор Іоганов ("Довіряй ділам"), Іван Кюссе ("Наш край"), Олексій Кобильніков (позафракційний).

Минулого року випадки неперсонального голосування було зафіксовано відносно 7 депутатів.

Подання електронної декларації та оприлюднення її на зовнішніх ресурсах

З 1 січня 2017 року стартував другий етап електронного декларування, з якого е-декларації зобов'язані подавати усі публічні службовці України.

Відповідно до статті 45 Закону України "Про запобігання корупції" суб'єкти декларування зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), за минулий рік. Таку декларацію зобов'язані подати і депутати місцевих рад усіх рівнів та особи, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зокрема керівники комунальних підприємств, установ та закладів тощо.

Переважна більшість депутатів Одеської обласної ради VII скликання (81) подали щорічні декларації на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції.

Не подали декларації за 2016 рік два депутата обласної ради: Марія Гайдар та Микола Дерев'янка (БПП "Солідарність"). Варто зазначити, що Марія Гайдар у 2016 році подала лише декларацію після звільнення.

За цим критерієм відбулося значне збільшення позитивних прикладів подання декларацій у порівнянні із 2016 роком. Так, декларації про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2015 рік було оприлюднили свої декларації в обов'язковому порядку, в силу займаних посад, лише 6 депутатів.

На офіційному сайті Одеської обласної ради не оприлюднено жодної декларації депутатів про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2016 рік.

Депутатами обласної ради також не практикується оприлюднення своїх декларацій за 2016 рік на інших онлайн ресурсах, таких як офіційні сайти органів влади за місцем роботи, партійні ресурси, персональні сайти, сторінки у соціальних мережах тощо.

Дії в умовах конфлікту інтересів

Відповідно Закону України "Про запобігання корупції" депутати місцевих рад зобов'язані врегулювати конфлікт інтересів, який може виникнути в ході реалізації їх повноважень. Зокрема, у разі виникнення реального конфлікту інтересів при розгляді рішень ради, членами якого є депутати, останні зобов'язані публічно заявити про наявність конфлікту інтересів та відмовитися від участі у прийнятті рішення.

<https://youtu.be/uYOEczl4eNc>
<https://youtu.be/uYOEczl4eNc>,
<https://youtu.be/akqEs4KJHCQ>.

За другий рік роботи Одеської обласної ради не було зафіксовано випадки участі депутата в прийнятті рішення в умовах конфлікту інтересів.

Депутати обласної ради 4 рази заявляли про виникнення конфлікту інтересів та не брали участі у голосуванні.

На сесії від 16.06.2017 року Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність"), Олег Радковський та Юрій Дімчогло заявили про наявність конфлікту інтересів та відмовилися від участі у прийнятті рішень "Про внесення змін до рішення обласної ради від 21 березня 2017 року № 355-VII "Про обласний бюджет Одеської області на 2017 рік" і "Про умови оплати праці керівників обласної ради та працівників апарату обласної ради"¹⁹.

Анатолій Урбанський також заявив про наявність конфлікту інтересів та відмовився від участі у прийнятті рішення "Про передачу нежитлових будівель – об'єктів культурної спадщини "Торговий ряд", що розташовані за адресою: Одеська область, м. Ізмаїл, пр. Суворова, 53, зі спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст області до комунальної власності територіальної громади міста Ізмаїл"²⁰.

¹⁹ Протокол пленарного засідання одинадцятій сесії Одеської обласної ради сьомого скликання від 16.06.2017р.
<http://oblrada.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/protokol-11-sesiyi.pdf>

²⁰ Протокол пленарного засідання одинадцятій сесії Одеської обласної ради сьомого скликання від 16.06.2017р.
<http://oblrada.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/protokol-11-sesiyi.pdf>

Підзвітність

Згідно ст.16 цього Закону України "Про статус депутатів місцевих рад" депутат місцевої ради періодично, але не рідше одного разу на рік, зобов'язаний звітувати про свою роботу перед виборцями відповідного виборчого округу, об'єднаннями громадян.

Звіт депутата місцевої ради повинен містити відомості про його діяльність у раді та в її органах, до яких його обрано, а також про його роботу у виборчому окрузі, про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу.

Одеська обласна рада своїм рішенням від 21 грудня 2017 року № 644 - VII "Про звіти депутатів Одеської обласної ради VII скликання за 2017 рік" встановила орієнтовні строки проведення звітів депутатів Одеської обласної ради про свою роботу за 2017 рік перед виборцями протягом січня – лютого 2018 року. У термін до 19 лютого 2018 року депутати повинні були поінформувати обласну раду про результати обговорення звітів про свою роботу, зауважень і пропозицій, висловлених виборцями на адресу ради та її органів, а також про доручення, дані депутатам у зв'язку з його депутатською діяльністю.

В рамках оцінки рівня підзвітності депутатів виборцям оцінювався сам факт наявності інформації про звіт депутата за рік, факт проведення публічної звітної кампанії, оприлюднення звіту в ЗМІ (соціальних мережах, сайті ради, партії, особистому сайті, друкованих виданнях), відповідність змісту звіту вимогам Закону "Про статус депутатів місцевих рад".

Станом на завершення другого року повноважень депутатів Одеської обласної ради **прозвітувала про свою діяльність абсолютна більшість - 76 депутатів²¹**. Минулого року звіти про свою діяльність підготувало лише 12 депутатів.

Інформація про діяльність у 2017 році відсутня відносно 7 депутатів: Микола Авілов (БПП "Солідарність"), Ігор Іоганов ("Довіряй ділам"), Олег Казимиров, Олег Корженко, Алла Стоянова ("ВО "Батьківщина"), Павло Напрієнко ("Опозиційний блок"), Ігор Учитель ("Відродження").

Публічно прозвітували про свою діяльність на зустрічі із виборцями 40 депутатів: Віктор Андрєєнков, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Микола Біб, Сергій Біб, Віктор Бубнов, Ігор Кліменко, Ірина Коваліш, Володимир Кривошея, Сергій Лупашко, Володимир Осіпов, Віталій Саутьонков, Роман Сенник, Іван Стреля, Владислав Фінік, Князь Хачатрян, Сергій Червяков, Анатолій Чередниченко, Володимир Чумаченко, Вадим Шкарівський ("Опозиційний блок"), Анатолій Артеменко, Олександр Бондаренко, Андрій Івашов, Олег Кутателадзе, Віталій Свічинський (БПП "Солідарність"), Трифон Антов, Юрій Дімчогло, Олександр Кащі, Іван Кюссе, Панас Самунжи ("Наш край"), Олексій Кобильніков (позафракційний), Євгеній Копотієнко, Ігор Недозимованний, Віталій Разумов, Олександр Усінов ("Відродження"), Вадим Теплицький, Анатолій Хмелевський, Дмитро Чапір ("Довіряй ділам"), Олександр Барський, Олег Батлюк ("ВО "Батьківщина").

²¹ Родіон Абашев, Євгенія Абрамова, Олександр Адзеленко, Лілія Алексейчук, Віктор Андрєєнков, Трифон Антов, Анатолій Артеменко, Олександр Ахмеров, Олег Бабенко, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Дмитро Барінов, Олександр Барський, Олег Батлюк, Микола Біб, Сергій Біб, Григорій Бойко, Іван Бойченко, Олександр Бондаренко, Ігнат Братінов, Віктор Бубнов, Сергій Булігін-Шрамко, Валентин Волканов, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Микола Дерев'янка, Юрій Дімчогло, Валентин Душейко, Марина Зінченко, Андрій Івашов, Олександр Кащі, Ігор Кліменко, Олексій Кобильніков, Ірина Коваліш, Євгеній Копотієнко, Володимир Кривошея, Микита Кузькевич, Олег Кутателадзе, Іван Кюссе, Михайло Лазаренко, Сергій Лупашко, Юрій Маслов, Ігор Недозимованний, Володимир Осіпов, Сергій Паращенко, Сергій Петровський, Максим Повзун, Олег Радковський, Віталій Разумов, Анатолій Садовник, Панас Самунжи, Віталій Саутьонков, Віталій Свічинський, Роман Сенник, Микола Сорочан, Іван Стреля, Олег Сулаков, Володимир Сушков, Руслан Табунщик, Вадим Теплицький, Анатолій Урбанський, Олександр Усінов, Владислав Фінік, Віталій Харченко, Князь Хачатрян, Анатолій Хмелевський, Дмитро Чапір, Сергій Червяков, Анатолій Чередниченко, Георгій Чиклікчи, Володимир Чумаченко, Леонід Шимон, Вадим Шкарівський, Володимир Щербина, Ольга Юрко.

Голова обласної ради Анатолій Урбанський звітував лише перед колегами-депутатами на засіданні 15-ої сесії обласної ради²².

У зв'язку із занятістю Марини Зінченко своїми службовими обов'язками як директора Департаменту фінансів Одеської обласної державної адміністрації публічний звіт провів її помічник. Віталій Свiчинський об'єднав звіти про свою діяльність як депутата обласної ради та голови Савранської РГА, та публічно звітував перед виборцями один раз.

Відсутня інформація про публічне звітування відносно 36 з 76 депутатів, які прозвітували: Валентин Душейко, Михайло Лазаренко, Сергій Петровський, Олег Радковський, Руслан Табунщик, Леонід Шимон ("ВО "Батьківщина"), Родіон Абашев, Олег Бабенко, Дмитро Барінов, Григорій Бойко, Валентин Волканов, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Микола Дерев'янка, Микита Кузькевич, Юрій Маслов, Сергій Паращенко, Микола Сорочан, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Лілія Алексейчук, Іван Бойченко ("Відродження"), Євгенія Абрамова, Олександр Ахмеров, Сергій Булигін-Шрамко, Максим Повзун, Анатолій Садовник, Володимир Сушков, Віталій Харченко, Ольга Юрко ("Довіряй ділам"), Ігнат Братінов, Олег Сулаков, Георгій Чиклікчи ("Наш край"), Олександр Адзеленко (Опозиційний блок").

На офіційному сайті обласної ради **оприлюднено** звіти 76 депутатів²³.

Додатково окремими депутатами оприлюднено звіти на інших ресурсах. У місцевих газетах оприлюднили свої звіти Олег Батлюк, Леонід Шимон ("ВО "Батьківщина"), Дмитро Барінов, Володимир Щербина (БПП "Солідарність"), Ігор Недозимованний ("Відродження"), Ігнат Братінов ("Наш край").

У місцевій газеті та особистому профілі у соціальній мережі Facebook оприлюднено звіт Олександра Барського ("ВО "Батьківщина").

У місцевій газеті та на персональному сайті оприлюднено звіт Андрія Івашова (БПП "Солідарність").

На партійному сайті оприлюднено звіт Олега Радковського ("ВО "Батьківщина") та Дмитра Барвіненка ("Опозиційний блок").

Аркадій Губерник (БПП "Солідарність") оприлюднив звіт на офіційному сайті Теплодарської міської ради.

У соціальній мережі Facebook оприлюднено звіт Віталія Свiчинського (БПП "Солідарність").

Сергій Паращенко (БПП "Солідарність") та Юрій Дімчогло ("Наш край") оприлюднили свої звіти на особистих сайтах.

Депутати також оприлюднювали свої звіти у он-лайн ЗМІ: Трифон Антонов, Олександр Кащі, Іван Кюссе ("Наш край"), Юрій Маслов (БПП "Солідарність").

Депутати від фракції "Опозиційний блок" оприлюднили свої звіти у найбільшій кількості інформаційних ресурсів: Олександр Адзеленко (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Віктор Андреєнков (особистий сайт, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Віктор Бакланов (місцева

²² Рішення Одеської обласної ради від 21.12.2017 № 573-VII "Про звіт голови Одеської обласної ради про свою діяльність за 2017 рік" <http://oblrada.odessa.gov.ua/wp-content/uploads/573-VII.pdf>

²³ Родіон Абашев, Євгенія Абрамова, Олександр Адзеленко, Лілія Алексейчук, Віктор Андреєнков, Трифон Антонов, Анатолій Артеменко, Олександр Ахмеров, Олег Бабенко, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Дмитро Барінов, Олександр Барський, Олег Батлюк, Микола Біб, Сергій Біб, Григорій Бойко, Іван Бойченко, Олександр Бондаренко, Ігнат Братінов, Віктор Бубнов, Сергій Булигін-Шрамко, Валентин Волканов, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Микола Дерев'янка, Юрій Дімчогло, Валентин Душейко, Марина Зінченко, Андрій Івашов, Олександр Кащі, Ігор Кліменко, Олексій Кобильніков, Ірина Коваліш, Євгеній Копотієнко, Володимир Кривошея, Микита Кузькевич, Олег Кутателадзе, Іван Кюссе, Михайло Лазаренко, Сергій Лупашко, Юрій Маслов, Ігор Недозимованний, Володимир Осіпов, Сергій Паращенко, Сергій Петровський, Максим Повзун, Олег Радковський, Віталій Разумов, Анатолій Садовник, Панас Самунжи, Віталій Саутьонков, Віталій Свiчинський, Роман Сенік, Микола Сорочан, Іван Стреля, Олег Сулаков, Володимир Сушков, Руслан Табунщик, Вадим Теплицький, Анатолій Урбанський, Олександр Усінов, Владислав Фінік, Віталій Харченко, Князь Хачатрян, Анатолій Хмелевський, Дмитро Чапір, Сергій Червяков, Анатолій Чередниченко, Георгій Чиклікчи, Володимир Чумаченко, Леонід Шимон, Вадим Шкарівський, Володимир Щербина, Ольга Юрко.

газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Віктор Баранський (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Микола Біб (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Сергій Біб (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Віктор Бубнов (партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Ігор Кліменко (партійний сайт та особистий профіль у Facebook та сторінка партії), Ірина Коваліш (місцева газета, партійний сайт), Володимир Кривошея (партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Сергій Лупашко (партійний сайт та особистий профіль у Facebook та сторінка партії), Володимир Осіпов (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Віталій Саутьонков (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Іван Стреля (партійний сайт), Владислав Фінік (партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Князь Хачатрян (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Сергій Червяков (партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Анатолій Чередниченко (партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Володимир Чумаченко (партійний сайт та Facebook-сторінка партії), Вадим Шкарівський (місцева газета, партійний сайт та Facebook-сторінка партії).

Згідно ч. 2 ст. 16 закону "Про статус депутатів місцевих рад" звіт депутата місцевої ради "повинен містити відомості про його діяльність у раді та в її органах, до яких його обрано, а також про його роботу у виборчому окрузі, про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів, а також доручень виборців свого виборчого округу".

Відповідають вимогам закону щодо їх змісту звіти 65 депутатів Одеської обласної ради²⁴. Однак, в більшості цих звітах зазначається стисла інформація щодо діяльності у раді та в її органах (найчастіше зазначається тільки кількість засідань сесій та комісій, вивіданих депутатом) або про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів (депутатами не зазначаються назви проектів рішень, тільки сфери діяльності).

У оприлюднених звітах 6 депутатів відсутня інформація про прийняті радою та її органами рішення, про хід їх виконання, про особисту участь в обговоренні, прийнятті та в організації виконання рішень ради, її органів: Євгенія Абрамова, Анатолій Хмелевський, Дмитро Чапір ("Довіряй ділам"), Лілія Алексейчук ("Відродження"), Сергій Парашенко, Віталій Свечинський (БПП "Солідарність").

Відносно 5 депутатів відсутня інформація щодо доручень виборців свого виборчого округу: Іван Бойченко ("Відродження"), Сергій Булигін-Шрамко, Максим Повзун, Ольга Юрко ("Довіряй ділам"), Анатолій Урбанський (БПП "Солідарність").

Відповідно до рішення "Про звіти депутатів Одеської обласної ради VII скликання за 2017 рік" депутатів зобов'язали у термін до 19 лютого 2018 року поінформувати обласну раду про результати обговорення звітів про свою роботу, зауважень і пропозицій, висловлених виборцями на адресу ради та її органів, а також про доручення, дані депутатам у зв'язку з його депутатською діяльністю.

Поінформували **про результати звітування** всі 76 депутатів, які підготували звіти про свою діяльність у 2017 році. Окремо варто зазначити, що не всі з тих, хто надав звіт до апарату обласної ради, надав інформацію щодо результату обговорення публічних звітів, надання зауважень і пропозицій, висловлених виборцями на адресу ради та її органів, а також про доручення, дані депутатам у зв'язку з його депутатською діяльністю.

²⁴ Родіон Абашев, Олександр Адзеленко, Віктор Андреєнков, Трифон Антонов, Анатолій Артеменко, Олександр Ахмеров, Олег Бабенко, Віктор Бакланов, Віктор Баранський, Дмитро Барвіненко, Дмитро Барінов, Олександр Барський, Олег Батлюк, Микола Біб, Сергій Біб, Григорій Бойко, Олександр Бондаренко, Ігнат Братінов, Віктор Бубнов, Валентин Волканов, Марія Гайдар, Аркадій Губерник, Микола Дерев'яно, Юрій Дімчогло, Валентин Душейко, Марина Зінченко, Андрій Івашов, Олександр Кащі, Ігор Кліменко, Олексій Кобильников, Ірина Коваліш, Євгеній Копотієнко, Володимир Кривошея, Микита Кузькевич, Олег Кутателадзе, Іван Кюссе, Михайло Лазаренко, Сергій Лупашко, Юрій Маслов, Ігор Недозимованний, Володимир Осіпов, Сергій Петровський, Олег Радковський, Віталій Разумов, Анатолій Садовник, Панас Самунжи, Віталій Саутьонков, Роман Сеник, Микола Сорочан, Іван Стреля, Олег Сулаков, Володимир Сушков, Руслан Табунщик, Вадим Теплицький, Олександр Усінов, Владислав Фінік, Віталій Харченко, Князь Хачатрян, Сергій Червяков, Анатолій Чередниченко, Георгій Чиклікчи, Володимир Чумаченко, Леонід Шимон, Вадим Шкарівський, Володимир Щербина.